

σύγχρονο

Φάσμα Group
προπαρασκευή για
Α.Ε.Ι. & Τ.Ε.Ι.

μαθητικό φροντιστήριο

Γραβιάς 85 – ΚΗΠΟΥΠΟΛΗ – ☎ 50.51.557 – 50.56.296
25ης Μαρτίου 74 – ΠΛ.ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ – ☎ 50.50.658 – 50.60.845
25ης Μαρτίου 111 – ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ – ☎ 50.27.990 – 50.20.990
Πρωτεσιλάου 63 – ΠΛ.ΙΛΙΟΥ – ☎ 26.32.505 – 26.32.507

1^{ος} Κύκλος Διαγωνισμάτων
Κυριακή 19 Οκτωβρίου 2014
Εξεταζόμενο μάθημα: *Έκθεση*
Τάξη: *Γ΄ Ενιαίου Λυκείου*
Ονοματεπώνυμο :

ΚΕΙΜΕΝΟ

Η επιστήμη, ως αέναος αγώνας του ανθρώπου για την κατάκτηση της γνώσεως, με τον διαλογισμό, την οξυδερκή παρατήρηση, τη διαίσθηση και την έρευνα, ανοίγει συνεχώς νέους ορίζοντες και φωτίζει τον νου. Επιστήμη και τεχνολογία δεν ταυτίζονται, διότι η επιστήμη παραμένει **προσηλωμένη** στην όλο και πιο βαθιά κατάκτηση της γνώσεως, ενώ η τεχνολογία έχει ως επιδίωξη την αξιοποίηση της επιστημονικής γνώσεως σε μέσον για την υπηρετήση των τρεχουσών, πρακτικών αναγκών του ανθρώπου. Πολύ χαρακτηριστικά, ο Αϊνστάιν είχε τονίσει: «Η επιστήμη δεν μπορεί να δημιουργήσει σκοπούς, αλλά να προσφέρει, το πολύ, τα μέσα για την ανάπτυξη κάποιων σκοπών, οι οποίοι έχουν συλληφθεί από προσωπικότητες που διαθέτουν υψηλότερα ηθικά ιδανικά». Έσπευσε ωστόσο να σημειώσει πως «η εποχή μας είναι η εποχή των τελείων μέσων και των συγκεχυμένων σκοπών». Αυτή η τελευταία ρήση προκαλεί έναν επίμονο προβληματισμό.

Η επιστήμη αναπτύσσεται συνήθως σε σχέση με τις πρακτικές ανάγκες των ανθρώπων, ακολουθεί όμως βασικά την **εξέλιξη** μιας κοινωνίας και αντικατοπτρίζει το συγκεκριμένο πνευματικό και ηθικό της επίπεδο. Ποιο είναι όμως σήμερα, στις αρχές του 21ου αιώνα, το πνευματικό και ηθικό επίπεδο της κοινωνίας μας;

Ο υλιστικός ευδαιμονισμός, που κυριαρχεί στα προηγμένα οικονομικά κράτη, σε συνδυασμό με τα αξιοθαύμαστα επιστημονικά και τεχνολογικά επιτεύγματα, που **πολλαπλασιάζονται** ραγδαίως, δεν αφήνει στον άνθρωπο τον αναγκαίο χρόνο για να ασχοληθεί, σοβαρά και επίμονα, με τον εσωτερικό του εαυτό, ώστε να επιτύχει όχι μόνο τη διανοητική και γενικότερα εγκυκλοπαιδική του συγκρότηση, αλλά για να κατορθώσει την ηθική ολοκλήρωση της προσωπικότητάς του ως Ανθρώπου. Σήμερα, «ο άνθρωπος βουβαίνεται προς τα μέσα και θαυμάζει προς τα έξω» κατά τον βαθύ λόγο του Θεοδωρακόπουλου.

Ο μηχανοποιημένος και κατακερματισμένος χαρακτήρας της εργασίας στις τεχνοκρατικές κοινωνίες σήμερα έχει ως αποτέλεσμα την αποξένωση του ανθρώπου-δημιουργού από τα δημιουργήματά του. Η σύγχυση πραγματικών και πλασματικών αναγκών, η πνιγνή εντατικοποίηση του ρυθμού της ζωής στις μεγαλουπόλεις, η εσωτερική μοναξιά, το άγχος και η αγωνία αλλοτριώνουν βαθύτατα και παρεμποδίζουν την πνευματική ολοκλήρωση των ανθρώπων ως Ανθρώπων αυθεντικών.

Μέσα στο κλίμα αυτό ζει, μεγαλώνει και εργάζεται ο σύγχρονος επιστήμονας, με αποτέλεσμα το έργο του να εντάσσεται επιτακτικά στις γενικότερες αυτές τάσεις της εποχής. Η ένταξη όμως αυτή **εγείρει** - οφείλει να εγείρει - στη συνείδησή του το πρόβλημα της ηθικής ευθύνης, αξιώνοντας την άμεση, υπεύθυνη αντιμετώπισή του. Ο επιστήμονας βαρύνεται με πολύμορφη ευθύνη για τη γνώση που κατά κάποιον τρόπο παράγει και οφείλει να προβλέπει οποιοδήποτε πιθανό κίνδυνο που θα μπορούσε να προέλθει από τη χρήση της - ή την κατάχρησή της - στο μέλλον για τον άνθρωπο και για την οικουμένη. Πρέπει να αποφασίζει με άγρυπνη συνείδηση και υπευθυνότητα εάν τα αποτελέσματα των ερευνών του πρέπει τελικά να εφαρμοσθούν. Τον έλεγχο αυτό ουδείς άλλος μπορεί ή επιτρέπεται να επιβάλλει στη συνειδητή ελευθερία του επιστήμονα παρά μόνον η συναίσθηση της ανθρωπίνης και γενικά της κοινωνικής του ευθύνης. Δυστυχώς, όμως, οι αποφάσεις για τη χρησιμοποίηση από τη σύγχρονη τεχνολογία επιστημονικών γνώσεων και ανακαλύψεων δεν ανήκουν πάντοτε στην απόφαση ή στη σύμφωνη γνώμη εκείνων που τις ανακάλυψαν...

Ως τελικός σκοπός της επιστήμης ανακύπτει σταθερά ο εξανθρωπισμός της ζωής και ως σκοπός της ζωής ο εξανθρωπισμός της επιστήμης, ώστε να υπηρετείται ο Άνθρωπος. Διότι μόνο με τον απόλυτο σεβασμό προς τον Άνθρωπο μπορεί να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά ο υλισμός και ο **υπέρμετρος** ευδαιμονισμός που κυριαρχεί και ορίζει την εποχή μας, και μόνο έτσι μπορεί να τιθασευθεί η επιστημονική αναρχία. Ο επιστήμονας οφείλει να συνειδητοποιήσει ότι πάνω από όλα βρίσκεται, αμετάθετος και αναντικατάστατος, ο Άνθρωπος. Και όπως, πολύ εύστοχα,

όρισε ο Καντ: «ο άνθρωπος δεν πρέπει να χρησιμοποιείται ποτέ ως μέσον, για κάποιο σκοπό, αλλά να θεωρείται αυτός, ο ίδιος, ο τελικός σκοπός».

Για να παραμείνουν όμως οι στόχοι της επιστήμης ανθρωποκεντρικοί, κρίνεται απολύτως αναγκαίος ο επανακαθορισμός τους από «προσωπικότητες με υψηλά ηθικά ιδανικά», κατά τον Αϊνστάιν, δηλαδή από έντιμους, υψηλόφρονες, συνεπείς και ανιδιοτελείς, διορατικούς, ειλικρινείς και αντικειμενικούς ανθρώπους-επιστήμονες. Και για τον μεγάλο και κρίσιμο αυτό σκοπό, κρίνεται απαραίτητη η ανθρωπιστική τους συγκρότηση και καλλιέργεια, η βαθιά γνώση του δικαίου και του ηθικού τους καθήκοντος, η ορθή αντίληψη περί του αληθινά συμφέροντος τον Άνθρωπο, καθώς και μια ανεπτυγμένη κοινωνική συνείδηση ηθικής και αλληλεγγύης. Διότι στόχοι αμετακίνητοι της επιστήμης πρέπει να είναι η βελτίωση των συνθηκών της ζωής του ανθρώπου σε όλες τις εκφάνσεις της, η μετάδοση της γνώσεως, η καταπολέμηση της αμάθειας και των προλήψεων, η ολόπλευρη καλλιέργεια σε βάθος του ανθρώπου, με κατάληξη τον σταθερό φωτισμό της συνειδήσεώς του, η φροντίδα για το περιβάλλον, η διασφάλιση της ειρήνης του κόσμου, της δικαιοσύνης και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων....

Ένα τέτοιο συνειδητό αντίκρισμα σημαίνει πως ο τεχνολογικός πολιτισμός δεν βρίσκεται σε διάσταση με τον πνευματικό πολιτισμό, αλλά πως και οι δύο χρειάζονται, και οφείλουν, να συνεργασθούν για το καλό του ανθρώπου, του όντος, που βρίσκεται από καταβολής του κόσμου επικεφαλής της Δημιουργίας όλης. Συνειδητοποιώντας ο σύγχρονος επιστήμονας την άποψη αυτή, οφείλει να κατευθύνει την έρευνα και την όλη δράση του προς τη σταθερή προαγωγή και ανύψωση του ανθρώπου. Έτσι θα τον προφυλάξει και από την αλλοτρίωση, που τον οδηγεί στον οντολογικό του υποβιβασμό, και από τη μηχανοποίηση του βίου του και από τον υλιστικό του εναγκαλισμό, αποσαφηνίζοντας τους «συγκεχυμένους σκοπούς» των καιρών μας, κατά Αϊνστάιν, και επανατοποθετώντας, ως ύψιστο αίτημα της Ιστορίας, τον συνεχή εξανθρωπισμό του ανθρώπου. Διαφορετικά, η ζωή θα καταντήσει ένας διαρκής εφιάλτης...

(διασκευή από ομιλία του Γρηγόρη Σκαλκέα, καθηγητή της Ιατρικής σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών)

Α. Να αποδώσετε περιληπτικά το περιεχόμενο του κειμένου που σας δόθηκε (110 - 130 λέξεις)

Μονάδες 25

B1. Να σχολιάσετε σε μια παράγραφο 100 – 120 λέξεων το περιεχόμενο του αποσπάσματος που ακολουθεί: "Ο υλιστικός ευδαιμονισμός, που κυριαρχεί στα προηγμένα οικονομικώς κράτη, σε συνδυασμό με τα αξιοθαύμαστα επιστημονικά και τεχνολογικά επιτεύγματα, που πολλαπλασιάζονται ραγδαίως, δεν αφήνει στον άνθρωπο τον αναγκαίο χρόνο για να ασχοληθεί, σοβαρά και επίμονα, με τον εσωτερικό του εαυτό."

Μονάδες 10

B2. α) Να βρείτε τον τρόπο ανάπτυξης της 4^{ης} παραγράφου του κειμένου.

Μονάδες 4

β) Στην ίδια παράγραφο να εντοπίσετε τη συλλογιστική πορεία που ακολουθείται και να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

Μονάδες 6

B3. α) Να γράψετε από ένα συνώνυμο για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

προσηλωμένη, εξέλιξη, πολλαπλασιάζονται, εγείρει, υπέρμετρος.

Μονάδες 5

β) Να γράψετε από ένα αντώνυμο για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

αποξένωση , υπεύθυνη, σεβασμό, ανιδιοτελείς, συνεργασθούν.

Μονάδες 5

B4. α) Να εντοπίσετε στο κείμενο τρία σημεία μεταφορικής χρήσης της γλώσσας.

Μονάδες 3

β) Σε ορισμένα σημεία του κειμένου ο συγγραφέας επικαλείται την αυθεντία. Να εντοπίσετε τα σημεία αυτά και να αιτιολογήσετε την χρήση τους.

Μονάδες 2

Γ. Σε αρκετές περιπτώσεις ο προσανατολισμός της επιστημονικής έρευνας και οι διαφαινόμενες εφαρμογές της, εγκυμονούν κινδύνους για τον άνθρωπο και το περιβάλλον. Να επισημάνετε τους σημαντικότερους από τους κινδύνους αυτούς και να αναπτύξετε τους παράγοντες που ευθύνονται για την απόκλιση της επιστήμης από την ανθρωπιστική της αποστολή. Οι απόψεις σας θα αποτελούν εισήγηση σε ημερίδα που διοργανώνει το πνευματικό κέντρο του δήμου σας. (500 – 600 λέξεις)

Μονάδες 40

Ευχόμαστε κάθε επιτυχία!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

